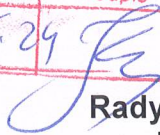

Biuro Rady Powiatu Pyrzyckiego w Pyrzycach		
WPLYNEŁO		
L. dz.	Data	Podpis
67	23.05.24	

Projekt nr 13

Uchwała nr
Rady Powiatu Pyrzyckiego
z dnia

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
w Powiecie Pyrzyckim na lata 2024-2030”**

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r., poz. 107) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r., poz. 424) Rada Powiatu Pyrzyckiego uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Pyrzyckim na lata 2024-2030” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach

§ 3.

Traci moc uchwała nr XIV/81/2020 Rady Powiatu Pyrzyckiego z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Pyrzyckim na lata 2020-2025”.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

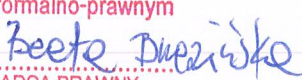
Wnioskodawca

Zarząd Powiatu Pyrzyckiego
Za Zarząd
PRZEWODNICZĄCY
Ewa Gąsiorowska-Nawój

Przewodniczący
Rady Powiatu Pyrzyckiego

Mariusz Szymkowicz

Pod względem formalno-prawnym
bez zastrzeżeń

RADCA PRAWNY
mgr Beata Brzezińska

UZASADNIENIE

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która wprowadziła wiele znaczących zmian dla jednostek pomocy społecznej, w tym:

- 1) zastąpiono pojęcie „przemoc w rodzinie” na „przemoc domowa”;
- 2) rozszerzono definicję przemocy, dodając przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc;
- 3) wprowadzono zmiany dotyczące kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych;
- 4) dookreślono cel realizacji ww. programów oraz wprowadzono nowe obowiązki dla osób kierowanych do uczestnictwa w programach,

konieczna jest zmiana Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Pyrzyckim na lata 2020-2025 przyjętego uchwałą Nr XIV/81/2020 Rady Powiatu Pyrzyckiego z dnia 26 lutego 2020 r. i przyjęcie nowego Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Pyrzyckim na lata 2024-2030. Program zakłada podejmowanie działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy, jak i edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

Wobec powyższego zasadne jest podjęcie przez Radę Powiatu Pyrzyckiego niniejszej uchwały.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
W POWIECIE PYRZYCKIM
NA LATA 2024-2030**

Pyrzyce, 2024 r.

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Charakterystyka zjawiska przemocy.....	4
II. Mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie.....	8
III. Przemoc domowa w dokumentach prawnych.....	9
IV. Nasze prawa.....	10
V. Diagnoza problemu.....	10
VI. Cele programu.....	16
VII. Obszary działań.....	17
VIII. Adresaci programu.....	18
IX. Przewidywane efekty oraz zagrożenia w realizacji Programu.....	18
X. Realizatorzy.....	19
XI. Źródła finansowania Programu.....	19
XII. Ewaluacja Programu.....	20
Zakończenie.....	20
Spis tabel.....	21
Załącznik nr 1 – Ramowy Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Pyrzyckim	22
Załącznik nr 2 – Ramowy Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w Powiecie Pyrzyckim	28

WSTĘP

Opracowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 jest wynikiem realizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Cytując wstęp Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. art.18, art.47, art.48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa”. Art. 33 Konstytucji wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Zgodnie z art. 72 Konstytucji Rzeczypospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Przemoc domowa jest istotnym problemem społecznym, którego skala pozostaje wciąż nieokreślona z uwagi na niemożność dokładnego oszacowania przypadków przemocy ze względu na niską wykrywalność problemu spowodowaną faktem, iż problem przemocy jest zjawiskiem wstydlivym, a prawdopodobnie próby przeciwdziałania przemocy podejmowane są przez ofiary bez korzystania z pomocy instytucji państwowych przygotowanych do niesienia pomocy ofiarom.

Niewątpliwie negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny jako podstawowej komórki społecznej stanowiącej zaplecze dla jej członków, jest poważnym problemem społecznym. Wpływa na ich emocjonalny i społeczny rozwój, utrwalając nieprawidłowe postawy. Przemoc towarzysząca procesom wychowawczym rzutuje nie tylko na rozwój danej osoby ale także wpływa na wystąpienie dużego prawdopodobieństwa powielania schematów zachowań w nowej, założonej przez człowieka weń wzrastającego rodzinie. Występowanie przemocy upośledza prawidłowe funkcjonowanie osób nią dotkniętych w społeczeństwie, kładąc cień na wszelkie sfery życia człowieka.

Niezbędna jest zatem opieka państwa nad rodziną dotkniętą przemocą i jej ofiarami, niezbędna dla dążenia do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rodziny poprzez wsparcie ofiar przemocy a także podjęcie odpowiednich działań wobec sprawców.

Prawdopodobnie niemożliwym jest wykluczenie przemocy w społeczeństwie ale odpowiednie wsparcie ze strony właściwych instytucji ułatwi ofiarom przemocy normalne funkcjonowanie i prawidłowe pełnienie ról społecznych.

CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY.

1. Definicja i cechy charakterystyczne przemocy.

Zmiany w systemie przeciwdziałania przemocy domowej zostały uregulowane w ustawie z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535). Wprowadzono zmiany definicyjne oraz nowe brzmienie przedmiotu ustawy- przeciwdziałanie przemocy domowej.

Definicje przemocy domowej poszerzono o istotne naruszenia prywatności osoby podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej tzw. **cyberprzemoc** oraz **przemoc ekonomiczną**. Ustawodawca również poszerzył krąg osób doznających przemocy domowej.

Poprzez **przemoc domową** należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przez osobę doznającą przemocy domowej - należy rozumieć:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego - wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
 - rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
 - osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
 - małoletniego,
- wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, które wskazano powyżej (art. 2 ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r, o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Z powyższej definicji wynika, że przemoc charakteryzują:

- **intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- **nierównomierność sił** – sprawca przemocy jest silniejszy od ofiary,
- **działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary,
- **powodowanie cierpienia i szkód fizycznych lub psychicznych** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary, szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe czy też odroczone w czasie.

2. Rodzaje przemocy

Wyodrębnia się:

1. **Przemoc fizyczna**- jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała. W wyniku uszkodzeń na ciele osoby doznającej przemocy mogą pojawić się siniaki, poparzenia, rany cięte itp. Osoba dotknięta przemocą ma prawo z korzystania z badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie.
2. **Przemoc psychiczna**- inaczej emocjonalna, związana jest z naruszeniem godności osobistej. Oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, wciąganie w konflikty, manipulowanie dla własnych celów, brak właściwego wsparcia np. wyśmiewanie pochodzenia, poglądów. Również jest to stała krytyka, izolacja od rodziny i przyjaciół itp. Przemoc psychiczną jest ciężko udowodnić ze względu na brak widocznych dowodów w postaci obrażeń na ciele. Często dowodami są nagrania wideo, czy też audio.
3. **Przemoc seksualna**- jest to kontakt seksualny podejmowany bez zgody ofiary. Do przemocy seksualnej zaliczyć można gwałt, kazirodztwo, pedofilię. Przemoc seksualna wobec dzieci to wciąganie niedojrzałych rozwojowo i niezdolnych do wyrażania pełnej zgody dzieci albo osób w wieku dorastania w seksualną aktywność naruszającą zasady życia rodzinnego oraz społeczne tabu. Przykładami przemocy seksualnej jest: wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych,

wymuszanie pożycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych, wymuszanie pożycia z osobami trzecimi.

4. **Przemoc ekonomiczna**- przedstawiana jest jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb kontroli i władzy przez sprawcę. Partnerka, bądź partner czują się uzależnieni od dochodów i majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialni za utrzymanie rodziny. Wartości materialne, bądź środki pieniężne stają się instrumentem do budowania ukrytej lub jawnej dominującej pozycji w rodzinie.
5. **Zaniedbanie**- jest formą przemocy ekonomicznej. Oznacza naruszenie obowiązku do opieki ze strony bliskich osób. To takich sytuacji zaliczamy m.in. pozbawianie ubrania, pożywienia, schronienia, uniemożliwienie osobie zaspokojenie podstawowych potrzeb fizjologicznych.

Trzeba podkreślić, że opisane formy przemocy są ze sobą powiązane i wpływają na wszystkich członków rodziny. Nieczęsto istnieje sytuacja występowania jednej formy przemocy.

3. Cykle przemocy

Zjawisko przemocy pojawia się nie tylko w rodzinach z tzw. marginesu społecznego, lecz również w tych dobrze sytuowanych. Przemoc występuje we wszystkich grupach społecznych. Przemoc domowa dotyczy nie tylko kobiet i dzieci, lecz także mężczyzn, osób starszych, chorych czy niepełnosprawnych. Nie jest to zachowanie incydentalne i zwykle powtarza się według określonego schematu. Cykl przemocy opisała Leonora E. Walkner i przedstawiła pewne cykliczne pojawiające się zdarzenia:

1. **Faza narastania napięcia** – pojawia się wzrost napięcia oraz coraz więcej sytuacji konfliktowych. Ofiara próbuje opanować sytuację, przeprasza. Osoba doznająca przemocy tłumaczy sprawcę i stara się wyprzedzić jego rozmyślanie.
2. **Faza ostrej przemocy** - następuje wybuch agresji. Osoba stosująca przemoc zachowuje się w sposób gwałtowny i nieprzewidywalny. Osoba doznająca przemocy odczuwa przerażenie i wstyd, jak również bezradność i złość. Najczęściej w tej fazie lub zaraz po niej ofiary poszukują pomocy poprzez ucieczkę do schronisk lub wzywając policję.
3. **Faza miodowego miesiąca** - sprawca przeprasza i obiecuje poprawę. W tej fazie ofiary mają pozorne poczucie odzyskiwania kontroli nad sytuacją i wycofują się z kontaktu z osobami udzielającymi pomocy. To „wycofanie” specjaliści tłumaczą jako syndrom stresu pourazowego lub syndrom wyuczonej bezradności. Jest to najczęściej

stan przejściowy prowadzący ponownie do okresu zwanego fazą narastającego napięcia.

4. Kryzys i interwencja kryzysowa

Ze zjawiskiem przemocy nieodzownie związany jest **kryzys i interwencja kryzysowa**. Oba te pojęcia nie są terminami precyzyjnymi. „Kryzys” wydaje się jednym z najczęściej używanych w dzisiejszym świecie pojęciem. Słowo to pochodzi z języka greckiego. Czasownik *krinein* – oznacza rozdzielać, odsiewać, rozstrzygać, decydować, sądzić, natomiast pochodzący od niego rzeczownik *krisis* to wybór, rozstrzygnięcie. Władysław Kopaliński w Słowniku wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych (1989 r.) **kryzys definiuje** jako okres przełomu, przesilenia, decydujących zmian.

Cztery fazy reakcji kryzysowej według Gerarda Caplana:

I faza – narastające uczucie niepokoju i napięcia, prowadzące do uruchomienia znanych już sposobów pozwalających na osiągnięcie homeostazy,

II faza – pojawia się dezorganizacja działania i silna potrzeba pomocy; osoba w kryzysie zauważa, że nie jest w stanie sama poradzić sobie z problemem, wzrasta u niej napięcie, ale jednocześnie występuje najsilniejsza podatność na zmianę,

III faza – w wyniku napięcia następuje mobilizacja wszystkich rezerw,

IV faza – kryzys się kończy, następuje satysfakcjonujące rozwiązanie, bądź na skutek niepowodzenia zachowanie nieprzystosowawcze, co oznacza utrzymanie homeostazy pozornej, ze zwiększoną podatnością na sytuacje podobne do tej, która wywołała kryzys.

Osoba znajdująca się w kryzysie często nie jest w stanie rozwiązać problemu we własnym zakresie. Najlepsze efekty w pomocy osiąga się wykorzystując cechy charakterystyczne dla II fazy kryzysu, tj. silna potrzeba pomocy i podatność na zmianę. Funkcjonuje wiele definicji „interwencji kryzysowej”. Wanda Badura – Madej definiuje ją jako formę pomocy psychologicznej, polegającą na kontakcie terapeutycznym, skoncentrowanym na problemie wywołującym kryzys, w którym dochodzi do konfrontacji osoby z kryzysem i do jego rozwiązania (W. Badura-Madej, Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej, Wyd. ITERA, Warszawa, 1998).

Interwencja kryzysowa jest formą indywidualnej pomocy psychologicznej, ukierunkowana mniej lub bardziej bezpośrednio na szeroko rozumiany kryzys emocjonalny. Ma ona charakter oddziaływania krótkoterminowego, koncentrującego się na szerokim zakresie zjawisk, mogących mieć wpływ na równowagę emocjonalną jednostki, rodziny i grupy (Sęk H. red (2005) *Psychologia kliniczna*. T. II, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN).

Interwencja kryzysowa czerpie z rozmaitych form oddziaływania i pomocy. Relacja wsparcia interwencyjnego ma charakter przejściowy i krótkotrwały a jej celem są m.in.:

- wspieranie klienta, umożliwienie mu powrotu do emocjonalnej równowagi,
- zapobieganie hospitalizacji,
- skłonienie klienta do innego spojrzenia na wydarzenia krytyczne.

II

MITY I STEREOTYPY NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ

W świadomości społecznej funkcjonują utrwalane przez lata stereotypy, które nie odzwierciedlają problemu a kreują fałszywy obraz dotyczący tego czy i jak w obliczu przemocy domowej należy interweniować.

Stosowanie przemocy jest usprawiedliwiane celami wychowawczymi, rodzinną hierarchią. Problem przemocy jest bagatelizowany a uzasadnieniem tego jest „prywatny, intymny” charakter problemu.

W wielu społeczeństwach zaobserwować można brak reakcji na problem przemocy domowej. Wynika to z funkcjonujących w świadomości społecznej mitów i stereotypów na temat przemocy, które pokazują fałszywy obraz problemu. Usprawiedliwiają one stosowanie przemocy, służą do ukrycia czy zbagatelizowania problemu, przez co utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności, czy okrucieństwa wobec bliskich. Dla sprawcy są sygnałem o społecznym przyzwoleniu na przemoc.

Do najczęściej spotykanych mitów i stereotypów na temat przemocy domowej należą stwierdzenia:

- „Przemoc to sprawa prywatna, nikt nie powinien się „wtrącać”, „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych”.

Niektóre osoby nie potrafią poradzić sobie z problemami rodzinnymi bez ingerencji osób postronnych. Z drugiej strony wstydzą się lub boją mówić o tym, co dzieje się w domu. Interwencja z zewnątrz może niejednokrotnie zapobiec tragedii.

- „Przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego”,

Doświadczenie przemocy nie jest zależne od statusu społecznego, zdarza się także w tzw. „dobrych domach”.

- „Oznaką przemocy są widoczne ślady na ciele ofiar”,

Przemoc fizyczna pozostawiająca ślady na ciele ofiary jest tylko jedną z form przemocy. Inne formy przemocy dezintegrują funkcjonowanie emocjonalne człowieka.

- „Przyczyną przemocy jest alkohol”,

Alkohol jest jednym z czynników „wyzwalających” przemoc, usprawiedliwieniem jej, ale nie jest przyczyną agresji. Sprawcy przemocy domowej nie zawsze są pod wpływem alkoholu.

- „Ofiara przemocy wyraża na nią zgodę, gdyby było inaczej odeszłaby od sprawcy”,

Często ofiara przemocy jest tak osaczona i zastraszona przez sprawcę, iż nie widzi możliwości zmienienia sytuacji, w jakiej się znalazła. Niejednokrotnie problemem jest brak samodzielności finansowej i schronienia.

- „*Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył*”.

Za przemoc zawsze winę ponosi sprawca. Niezależnie od zachowania ofiary będzie on w stosunku do niej agresywny.

- „*Gwałt w małżeństwie nie istnieje*”.

Przemoc seksualna ma miejsce także w małżeństwie. Jest to niezgodne z prawdą. Przemoc może mieć miejsce we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia lub statusu społecznego czy materialnego.

Pamiętać również należy, iż zgodnie z prawem przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, na które każdy ma prawo, a nawet obowiązek reagować. Świadectwem przemocy są nie tylko widoczne na ciele urazy – przemoc psychiczna nie pozostawia śladów. Osoby doznające przemocy znajdują się w bardzo trudnej sytuacji. Pozostawanie w związku pełnym krzywdzenia wynika między innymi z wyznawania tradycyjnych wartości takich jak miłość, trwałość małżeństwa, mylnego przeświadczenia, że sprawca jest dobry dla dzieci, gdyż ich nie bije, przekonania o zależności ekonomicznej od sprawcy i niemożności samodzielnego funkcjonowania, wiary w obietnice sprawcy, że się zmieni, nieracjonalnego obwiniania się za przemoc, czy też braku wiedzy na temat miejsca, gdzie osoba dotknięta przemocą może znaleźć bezpieczne schronienie i specjalistyczną pomoc.

III.

PRZEMOC DOMOWA W DOKUMENTACH PRAWNYCH

Działania ujęte w niniejszym Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej będą realizowane na podstawie następujących aktów normatywnych:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.,

Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy,

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny,

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego,

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,

Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 15 listopada 2023r. W sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, środki na realizację i obsługę zadań z zakresu administracji rządowej zapewnia budżet państwa .

IV

NASZE PRAWA

Należy pamiętać, iż każdy człowiek, niezależnie od płci, wieku, stanu zdrowia, pochodzenia, czy wyznania, ma prawo do godnych warunków życia, poszanowania własnej osoby, indywidualności, do realizowania się w życiu osobistym, społecznym i zawodowym. Nikt nie musi być idealny, każdy ma prawo do błędów. W przypadku braku możliwości lub nieumiejętności rozwiązania problemu z wykorzystaniem potencjału własnego ma prawo zwrócić się o adekwatną pomoc.

V

DIAGNOZA PROBLEMU

Diagnozę problemu opracowano na podstawie danych będących w posiadaniu PCPR, Komendy Powiatowej Policji w Pyrzycach, ośrodków pomocy społecznej, gminnych zespołów interdyscyplinarnych .

Na podstawie zestawienia statystycznego KPP w Pyrzycach dotyczącego interwencji domowych na terenie Powiatu Pyrzyckiego w latach 2020– 2023 wynika, że odnotowano ogółem: 792 interwencji domowych. W przypadku 257 interwencji założono procedurę Niebieskiej Karty. Z danych wynika ponadto, że wszczęto 126 postępowań przygotowawczych o znęcanie się nad rodziną, a także 369 postępowań w sprawie o uchylenie się od płacenia alimentów.

Dane pokazują, iż osoby pokrzywdzone zgłaszają się po pomoc do służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i korzystają z możliwości ukarania sprawcy, a zatem są świadomi swoich praw.

Tabela 1. Dane w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w latach 2020 - 2023 – dane Komendy Powiatowej Policji w Pyrzycach

Interwencje domowe	Lata:				Razem:
	2020	2021	2022	2023	
ogółem	253	172	138	229	792
Liczba założonych Niebieskich Kart	75	57	70	55	257
Wszczęte postępowania przygotowawcze w sprawie o znęcanie się nad rodziną (art. 207 k.k.)	36	18	31	41	126
Wszczęte postępowania przygotowawcze w sprawie o uchylenie się od płacenia alimentów (art. 209 k.k.)	111	100	76	82	369

Ponadto PCPR prowadził działania w zakresie udzielania wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez pomoc psychologiczną, prawną, socjalną, a także oddziaływania na osoby stosujące przemoc poprzez realizację programu korekcyjno- edukacyjnego.

Poniższe tabele obrazują przypadki przemocy domowej zgłaszane do ośrodków pomocy społecznej – dane z ośrodków pomocy społecznej (tab. 2-5) i zespołów interdyscyplinarnych (tab. 6-9):

Tabela 2. liczba osób doświadczających przemocy w 2020 roku z podziałem na gminy

Przemoc:	Gmina Bielice	Gmina Kozielice	Gmina Lipiany	Gmina Przelevice	Gmina Pyrzyce	Gmina Warnice	Razem

Liczba zgłoszeń	6	4	26	13	19	4	72
Liczba osób w rodzinach	13	8	68	38	24	16	167
- w tym osoby niepełnosprawne	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 3. liczba osób doświadczających przemocy w 2021 roku z podziałem na gminy

Przemoc:	Gmina Bielice	Gmina Kozielice	Gmina Lipiany	Gmina Przelewice	Gmina Pyrzyce	Gmina Warnice	Razem
Liczba zgłoszeń	3	5	8	9	26	2	53
Liczba osób w rodzinach	10	10	27	27	34	8	116
- w tym osoby niepełnosprawne	0	0	0	0	3	0	3

Tabela 4. liczba osób doświadczających przemocy w 2022 roku z podziałem na gminy

Przemoc:	Gmina Bielice	Gmina Kozielice	Gmina Lipiany	Gmina Przelewice	Gmina Pyrzyce	Gmina Warnice	Razem
Liczba zgłoszeń	0	4	14	10	25	4	57
Liczba osób w rodzinach	0	8	36	25	33	16	118
- w tym osoby niepełnosprawne	0	0	0	1	4	0	5

Tabela 5. liczba osób doświadczających przemocy w 2023 roku z podziałem na gminy

Przemoc:	Gmina Bielice	Gmina Kozielice	Gmina Lipiany	Gmina Przelewice	Gmina Pyrzyce	Gmina Warnice	Razem
Liczba zgłoszeń	3	5	15	11	39	9	82
Liczba osób w rodzinach	8	22	51	38	55	22	196
- w tym osoby niepełnosprawne	0	0	0	1	3	0	4

Analizując powyższe dane liczbowe można stwierdzić, że liczba osób zgłaszających w ośrodkach pomocy społecznej przemoc w rodzinie ma tendencję wzrostową. Nie świadczy to o wzroście przypadków przemocy, a jedynie o wzrastającej świadomości ofiar przemocy domowej.

Na terenie Powiatu Pyrzyckiego w każdej gminie powołany jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy domowej, w skład których wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorzy itp. Poniższe tabele (6-9) przedstawiają dane przekazane przez przewodniczących zespołów, dotyczące procedury Niebieskiej Karty, w tym ilości prowadzonych i zakończonych procedur oraz ilości osób, których procedura dotyczy z lat 2020 – 2023 z podziałem na gminy.

Tabela 6. stosowanie procedury NK przez gminne zespoły interdyscyplinarne w 2020 roku

liczba	Gmina Bielice	Gmina Kozielice	Gmina Lipiany	Gmina Przelewice	Gmina Pyrzyce	Gmina Warnice	Razem
Założonych Niebieskich Kart	6	4	26	13	19	4	72
Zakończonych procedur NK	6	3	26	10	28	5	78
Osób dotkniętych przemocą w rodzinie-ogółem	7	4	30	16	24	5	86
- w tym : kobiety	6	4	22	10	18	5	65
mężczyźni	1	0	4	1	1	0	7
dzieci	0	0	4	5	4	0	13

Tabela 7. stosowanie procedury NK przez gminne zespoły interdyscyplinarne w 2021 roku

liczba	Gmina Bielice	Gmina Kozielice	Gmina Lipiany	Gmina Przelewice	Gmina Pyrzyce	Gmina Warnice	Razem
Założonych Niebieskich Kart	3	5	8	9	24	2	51
Zakończonych procedur NK	1	5	8	15	23	3	55

Osób dotkniętych przemocą w rodzinie-ogółem	1	5	8	11	34	2	61
- w tym : kobiety	1	5	6	10	26	1	49
mężczyźni	0	0	1	1	3	0	5
dzieci	0	0	1	0	5	1	7

Tabela 8. stosowanie procedury NK przez gminne zespoły interdyscyplinarne w 2022 roku

liczba	Gmina Bielice	Gmina Kozielice	Gmina Lipiany	Gmina Przelewice	Gmina Pyrzyce	Gmina Warnice	Razem
Założonych Niebieskich Kart	0	4	14	7	22	4	51
Zakończonych procedur NK	2	4	14	7	16	4	47
Osób dotkniętych przemocą w rodzinie-ogółem	2	4	17	11	33	4	71
- w tym : kobiety	2	4	10	9	23	2	50
mężczyźni	0	0	1	1	5	1	8
dzieci	0	0	6	1	5	1	13

Tabela 9. stosowanie procedury NK przez gminne zespoły interdyscyplinarne w 2023 roku

liczba	Gmina Bielice	Gmina Kozielice	Gmina Lipiany	Gmina Przelewice	Gmina Pyrzyce	Gmina Warnice	Razem
Założonych Niebieskich Kart	3	5	15	11	34	9	77
Zakończonych procedur NK	0	5	15	11	23	6	60

Osób dotkniętych przemocą w rodzinie- ogółem	3	6	21	15	55	10	110
- w tym : kobiety	3	5	12	9	38	7	74
mężczyźni	0	1	2	0	3	1	7
dzieci	0	0	7	6	14	2	29

Do zespołów interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Pyrzyckiego w **latach 2020 – 2023 wpłynęło 251 Niebieskich Kart**. Analiza danych pozwala stwierdzić, iż w stosunku do lat ubiegłych zauważyć można niewielką tendencję wzrostową w ilości zakładanych kart. Powyżej przedstawione dane pozwoliły uzyskać pewien obraz zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Pyrzyckiego. Trzeba także wziąć pod uwagę, że dane obejmują tylko zgłaszane przypadki przemocy, co nie pozwala na oszacowanie pełnej skali tego zjawiska w społeczności lokalnej.

Pomoc rodzinie, w której występuje zjawisko przemocy domowej obliuguje również do prowadzenia działań wobec osób ją stosujących. Ta część wsparcia dla rodziny dotkniętej przemocą jest najtrudniejsza do zrealizowania, bowiem przyznanie się do stosowania przemocy wobec najbliższych jest bardzo trudne. Powiat Pyrzycki oferuje co roku możliwość uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową. Warunkiem koniecznym jest uznanie faktu stosowania przemocy w rodzinie i chęć zmiany. Głównym celem programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie jest redukcja zachowań agresywnych u jego uczestników, kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku wobec partnera oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe. Spodziewane efekty to pozytywne zmiany w postawach i zachowaniach, wzrost krytycyzmu wobec reakcji przemocowych, osłabienie mechanizmów obronnych, zwiększenie szacunku i empatii wobec kobiet, spadek liczby przypadków przemocy domowej, spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą domową podejmowane są wielokrotnie.

Tabela 10. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Liczba:	2021 rok	2022 rok	2023 rok	Razem
Edycji programu	1	1	1	3
Osób, które ukończyły program	7	5	7	19

Z danych zawartych w tabeli 10 wynika, iż co roku kilka lub kilkanaście osób uczestniczy w programie korekcyjno – edukacyjnym. W latach 2021 – 2023 program ukończyło 19 osób. Osoby uczestniczące w programie kierowane były przez zespoły interdyscyplinarne i ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Pyrzyckiego, przez Sąd oraz kuratorów sądowych. Po zakończeniu edycji PCPR monitoruje sytuację rodzin, w których miała miejsce przemoc przez okres 3 lat, poprzez kontakt w środowisku, w celu uzyskania informacji o sytuacji w rodzinie uczestnika programu.

Przy PCPR w Pyrzycach działa Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym udzielana jest pomoc psychologiczna i prawna również osobom doświadczającym przemocy.

Tabela 11. Liczba porad z zakresu przeciwdziałania przemocy udzielonych w Punkcie Interwencji Kryzysowej

Rodzaj porady	2021	2022	2023	ogółem
psychologiczna	161	140	175	
prawna	105	100	111	
razem	266	240	286	

Osoby doświadczające przemocy, zgłaszając się do PIK otrzymują bezpłatną, fachową, często długofalową pomoc ukierunkowaną na uświadomienie ofiarom przemocy ich praw, przywrócenie równowagi psychicznej i wzmocnienie poczucia własnej wartości, otrzymują także pomoc w sporządzaniu pism procesowych i urzędowych.

VI

CELE PROGRAMU

Cel główny programu:

ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ ZMNIEJSZENIE SKALI TEGO ZJAWISKA W POWIECIE PYRZYCKIM.

Cel szczegółowe:

- Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

- Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.
- Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
- Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Założenia Programu:

- Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej,
- oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową,
- rozwój oferty pomocowej dla osób uwikłanych w przemoc,
- współpraca, integracja różnych instytucji,
- profilaktyka i edukacja społeczna.

VII

OBSZARY DZIAŁAŃ

Program zakłada działania polegające na:

- profilaktyce, diagnozie społecznej i edukacji społecznej,
- ochronie, pomocy i wsparciu osób doznających przemocy domowej,
- oddziaływaniach na osoby stosujące przemoc domową,
- podnoszeniu kompetencji, rozwijaniu i doskonaleniu umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- wspieraniu poprzez przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u ofiar przemocy, uświadamianiu praw i możliwości rozwiązania problemu przez pomoc psychologiczną, prawną i socjalną.

VIII

ADRESACI PROGRAMU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w latach 2024 – 2030 w powiecie pyrzyckim skierowany jest do:

- ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- służb zajmujących się przeciwdziałania przemocy domowej.

IX

PRZEWIDYWANE EFEKTY ORAZ ZAGROŻENIA W REALIZACJI PROGRAMU

Przewidywane efekty realizacji programu:

- Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy domowej.
- Odpowiednie przygotowanie osób pomagających ofiarom i sprawcom przemocy domowej.
- Spadek liczby przypadków przemocy domowej.
- Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
- Niwelowanie skutków przemocy domowej.

Zagrożenia w realizacji działań w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Pyrzyckim w latach 2024 – 2030:

- Negatywne wzorce zachowań społecznych (mity i stereotypy).
- Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
- Opór w zintegrowaniu działań instytucji.
- Problemy ekonomiczne rodzin.
- Brak umiejętności rozwiązywania konfliktów.
- Brak wiary w skuteczność nowych rozwiązań.

X

REALIZATORZY

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej powinny być realizowane we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną czy też wspieraniem rodziny.

I. Podmioty działające na terenie Powiatu Pyrzyckiego świadczące pomoc w zakresie przemocy w rodzinie.

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach,
- 2) Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR,
- 3) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pyrzycach,
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Pyrzycach,
- 5) Prokuratura Rejonowa w Pyrzycach,
- 6) Placówki służby zdrowia,
- 7) jednostki działające w poszczególnych gminach powiatu pyrzyckiego, a w szczególności:
 - a) Ośrodki Pomocy Społecznej,
 - b) Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - c) Interdyscyplinarne Zespoły ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- 8) Placówki oświaty: szkoły prowadzone przez samorząd gminny i powiatowy,
- 9) Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny,

Interdyscyplinarność i kompleksowość będą niezbędnymi cechami działalności, zapewniającymi realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w najwyższym stopniu.

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej obejmuje działania jakie należy podjąć w celu stworzenia zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie pyrzyckim na lata 2024 - 2030.

XI

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Środki Powiatu Pyrzyckiego.
2. Środki gmin Powiatu Pyrzyckiego.
3. Środki z dotacji celowych.
4. Środki pozabudżetowe, pozyskiwane z innych źródeł w tym z EFS.

XII

EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie skuteczności działań. W zależności od stopnia realizacji będzie podlegał korekcie mającej na celu osiągnięcie celów założonych w programie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie PCPR w Pyrzycach przy wykorzystywaniu informacji od pozostałych realizatorów w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności PCPR.

ZAKOŃCZENIE

Przemoc domowa jest przestępstwem ściganym przez prawo. Każdy kto wie lub jest świadkiem tego zjawiska powinien poinformować o tym odpowiednie służby, które są zobowiązane do ochrony ofiar i udzielania wszechstronnej pomocy. W związku z powyższym konieczne jest podjęcie szerokiego, dobrze zorganizowanego programu przeciwdziałania przemocy domowej.

Jeżeli realizacja tego programu będzie stanowiła wspólny strategiczny cel i będzie przebiegała wielotorowo, we wszystkich instytucjach zobligowanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, przyczyni się to do ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu zjawisk patologicznych oraz poprawy kondycji rodziny.

Spis tabel

Tabela 1. Dane w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w latach 2020 – 2023 dane KPP w Pyrzycach

Tabela 2. Liczba osób doświadczających przemocy w 2020 roku z podziałem na gminy

Tabela 3. Liczba osób doświadczających przemocy w 2021 roku z podziałem na gminy

Tabela 4. Liczba osób doświadczających przemocy w 2022 roku z podziałem na gminy

Tabela 5. Liczba osób doświadczających przemocy w 2023 roku z podziałem na gminy

Tabela 6. Stosowanie procedury NK przez gminne zespoły interdyscyplinarne w 2020 r.

Tabela 7. Stosowanie procedury NK przez gminne zespoły interdyscyplinarne w 2021 r.

Tabela 8. Stosowanie procedury NK przez gminne zespoły interdyscyplinarne w 2022 r.

Tabela 9. Stosowanie procedury NK przez gminne zespoły interdyscyplinarne w 2023 r.

Tabela 10. Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2021 – 2023

Tabela 11. Liczba porad z zakresu przeciwdziałania przemocy udzielonych w PIK w latach 2021 – 2023

Załącznik nr 1. Ramowy Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Pyrzyckim

Wprowadzenie

Oddziaływania skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie stanowią integralną część systemu przeciwdziałania przemocy domowej i powinny uzupełniać różne formy interwencji podejmowanych wobec sprawców.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami opracowano Ramowy Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Pyrzyckim.

Realizatorem niniejszego Programu w Powiecie Pyrzyckim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach. Miejscem wykonywania zadania jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach ul. Młodych Techników 7, 74-200 Pyrzyce.

Podstawy prawne

Działania ujęte w niniejszym Ramowym Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Pyrzyckim zostały sformułowane na podstawie następujących aktów normatywnych:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową
- Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030
- Zalecenia Wojewody Zachodniopomorskiego do realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w województwie zachodniopomorskim z dnia 9 grudnia 2021 r.;
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Pyrzyckim w latach 2024-2030.

Cele Programu

Ramowy Program został skonstruowany tak, by możliwe było osiągnięcie celów określonych w §2 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową

1. zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
2. powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;

3. rozwijanie umiejętności samokontroli i współzycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
4. zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
5. wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
6. poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
7. kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
8. uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
9. uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Głównym celem programu jest zmiana zachowań behawioralnych (przemocowych) osób stosujących przemoc na zachowania nieprzemocowe w stosunku do najbliższych, rodziny oraz zmiana w sferze poznawczej (obszar myśli, przekonań, sądów, wierzeń) oraz zmniejszenie ryzyka powrotu do zachowań agresywnych.

Cele szczegółowe programu:

- Nabycie i podniesienie poziomu wiedzy osoby stosującej przemoc domową na temat rodzajów przemocy i skutków jej stosowania.
- Radzenie sobie z emocjami bez użycia przemocy wobec bliskich.
- Nabycie umiejętności pracy w grupie oraz umiejętności współpracy z drugim człowiekiem.
- Rozpoznanie swoich zasobów jako narzędzia służącego do rozwiązywania problemów dotyczących przemocy.

Kwalifikacje osób prowadzących Program

Na podstawie §6 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową program prowadzony jest przez osoby posiadające poniższe kwalifikacje:

1. wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub

2. tytuł zawodowy magistra na kierunku: a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub b) innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
3. będące terapeutami lub psychoterapeutami;
4. posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
5. posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia nie spełniają wymogów dotyczących kwalifikacji, o których mowa w § 6, mogą prowadzić programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową do czasu uzupełnienia tych kwalifikacji, jednak nie dłużej niż przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

Reguły uczestnictwa w Programie

Uczestników do udziału w Programie mogą kierować w szczególności: ośrodki pomocy społecznej i zespoły interdyscyplinarne z terenu powiatu pyrzyckiego, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Stargardzie, Sąd Rejonowy w Stargardzie, Prokuratura Rejonowa w Pyrzycach, Komenda Powiatowa Policji w Pyrzycach.

Uczestnik, który zgłosi się do udziału w Programie otrzymuje zaświadczenie o zgłoszeniu się do udziału w Programie korekcyjno-edukacyjnym zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (

Adresatami zajęć są:

- osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej;
- osoby stosujące przemoc domową, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia, w ramach uzupełnienia podstawowej terapii;
- osoby, które same zgłoszą się do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Reguły uczestnictwa zawarte są w formie dokumentu, poprzedzone częścią informacyjno-rozpoznawczą. Każdy z przystępujących do zajęć podpisuje oświadczenia, gdzie zobowiązuje się do:

- systematycznej obecności na zajęciach,
- bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi oraz natychmiastowego zgłaszania takich faktów osobom prowadzącym w celu omówienia i podjęcia działań zapobiegających dalszym tego typu zachowaniom,
- powstrzymywania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych.

Jeżeli u osoby rozpoznano uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, taką osobę kieruje się w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia.

Istotnym wyznacznikiem do dalszej pracy jest okoliczność uznania przez sprawcę faktu stosowania przemocy domowej. Nie zawsze jednak powinien to być warunek bezwzględny.

Formy i metody pracy

Program składa się z części: korekcyjnej i edukacyjnej prowadzonych jako sesje indywidualne i grupowe. Łączny czas zajęć to 60 godzin. Przerwy między kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż tydzień. Grupy powinny liczyć pomiędzy 5 a 15 uczestników. Grupy w programach mają charakter zamknięty. Niemniej zasada dołączania kolejnych uczestników powinna obowiązywać do drugiego, trzeciego spotkania. W kolejnych spotkaniach nie należy wprowadzać nowych uczestników. Grupa może mieć charakter koedukacyjny, co jest korzystne ze względu na możliwość poznawania podczas pracy perspektywy innej płci.

Sesje indywidualne:

Uczestnik zapoznaje się z celami i przebiegiem programu. Prowadzący zaznajamia się z sytuacją rodzinną i prawną przystępującego do programu. Uczestnik podpisuje zgodę na aktywne uczestnictwo w sesjach grupowych oraz podpisuje oświadczenia.

Blok edukacyjny- konspekt:

- Przemoc rozumiana jako działanie intencjonalne, a jej dokonanie jako akt świadomego wyboru.
- Rodzaje, formy i dynamika przemocy.

- Definicja przemocy.
- Ujawnianie negatywnych norm i wzorców kulturowych, które wspierają postawy dominacji, władzy i kontroli nad słabszym członkiem rodziny.
- Stereotypy na temat roli mężczyzny i kobiety.
- Analiza rodzajów przemocy i adekwatnie do nich pozytywne zachowanie, które powinien wprowadzić uczestnik np. przemoc seksualna- poszanowanie seksualności kobiety/mężczyzny; groźby i wymuszania- negocjowanie i sprawiedliwość.

Blok edukacyjny będzie prowadzony metodą aktywną poprzez odwoływanie się do własnych doświadczeń uczestników oraz otwarte dyskusje.

Blok korekcyjny- konspekt:

- Trening umiejętności prospołecznych.
- Trening zastępowania agresji.
- Nauka konstruktywnego rozwiązywania sporów.
- Nauka nowych zachowań, będących alternatywą dla zachowań agresywnych.

Blok wsparcia- konspekt:

- Sposób rozpoznawania swoich potrzeb, uczuć i emocji.
- Jak można inaczej funkcjonować w rodzinie- jak poradzić sobie w obowiązkach rodzica, małżonka, partnera.

Zakończenie Programu

Uczestnik ukończy program, gdy weźmie udział w minimum 70% spotkań oraz osiągnie cele tj.:

- Powstrzyma się przed dalszym stosowaniem przemocy.
- Nabył umiejętności samokontroli i współzycia w rodzinie.
- Wykształcił umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie.
- Uzna swoją odpowiedzialność za stosowanie przemocy.
- Zdobędzie i poszerzy wiedzę na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie.
- Nabędzie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy.
- Uzyska informację o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Po ukończeniu zajęć, uczestnik otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu Programu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o

ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach .

Monitoring

Realizator rozpoczyna monitoring zachowania uczestników już w trakcie trwania programu. Podczas przebiegu zajęć zaprasza się osoby dotknięte przemocą ze strony uczestnika i udziela się informacji o możliwości uzyskania wsparcia, poradnictwa. Kontakt z osobami pokrzywdzonymi odbywa się przy przestrzeganiu bezpieczeństwa tych osób tj. spotkania odbywają się w innym dniu niż zajęcia korekcyjno-edukacyjne. Forma kontaktu jest dopasowywana do osób dotkniętych przemocą tj. kontakt osobisty w siedzibie PCPR, bądź kontakt telefoniczny.

Realizator do 3 miesięcy po ukończeniu spotkań kontaktuje się z podmiotami, które kierowały sprawców.

Monitoring może trwać do 3 lat, intensywność działań monitorujących zależne jest od realizatora.

Finansowanie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Środki na realizację powyższego zadania zapewnia budżet Państwa.

Załącznik nr 2. Ramowy Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Pyrzyckim

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowywanie i realizacja programów oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami opracowano Ramowy Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Pyrzyckim.

Realizatorem niniejszego Programu w Powiecie Pyrzyckim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach. Miejscem wykonywania zadania jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach, ul. Młodych Techników 7, 74-200 Pyrzyce.

Podstawy prawne

Działania ujęte w niniejszym Ramowym Programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Pyrzyckim zostały sformułowane na podstawie następujących aktów normatywnych:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy,
- Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
- Zalecenia Wojewody Zachodniopomorskiego do realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w województwie zachodniopomorskim z dnia 9 grudnia 2021 r.;
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Pyrzyckim w latach 2024-2030.

Cele Programu

Ramowy Program został skonstruowany tak, by możliwe było osiągnięcie celów określonych w §1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy

1. wzbudzanie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań;
2. zdobycie lub poszerzenie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych;
3. nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów bez użycia przemocy;

4. nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością;
5. poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych;
6. nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy;
7. rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich;
8. pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje społeczne i sposobów jej przeciwdziałania;
9. diagnozowanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu;
10. wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

Głównym celem programu jest zmiana zachowań behawioralnych (przemocowych) osób stosujących przemoc na zachowania nieprzemocowe w stosunku do najbliższych, rodziny oraz zmiana w sferze poznawczej (obszar myśli, przekonań, sądów, wierzeń) oraz zmniejszenie ryzyka powrotu do zachowań agresywnych.

Kwalifikacje osób prowadzących Program

Na podstawie §5 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy, program prowadzony jest przez osoby posiadające poniższe kwalifikacje:

1. wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika lub resocjalizacja, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, lub
2. posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku psychologia lub pedagogika lub na, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, kierunku resocjalizacja, lub
3. będące terapeutami lub psychoterapeutami.

Osoby, o których mowa powyżej, są obowiązane posiadać udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mogą również prowadzić osoby posiadające udokumentowane prowadzenie co najmniej pięciu edycji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Reguły uczestnictwa w Programie

Uczestnikami programu psychologiczno-terapeutycznego są osoby, które uczestniczyły i ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową.

Uczestników do udziału w Programie mogą kierować w szczególności: ośrodki pomocy społecznej i zespoły interdyscyplinarne z terenu powiatu gryfińskiego, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Stargardzie, Sąd Rejonowy w Stargardzie, Prokuratura Rejonowa w Pyrzycach, Komenda Powiatowa Policji w Pyrzycach.

Uczestnik, który zgłosi się do udziału w Programie otrzymuje zaświadczenie o zgłoszeniu się do udziału w Programie psychologiczno-terapeutycznym zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach.

Adresatami zajęć są:

- osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej;
- osoby stosujące przemoc domową, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia, w ramach uzupełnienia podstawowej terapii;
- osoby, które same zgłoszą się do uczestnictwa w programie psychologiczno-terapeutycznym.

Reguły uczestnictwa zawarte są w formie dokumentu, poprzedzone częścią informacyjno-rozpoznawczą. Każdy z przystępujących do zajęć podpisuje oświadczenia, gdzie zobowiązuje się do:

- systematycznej obecności na zajęciach,
- bezpiecznego i zgodnego z zasadami współzycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi oraz natychmiastowego zgłaszania takich faktów osobom prowadzącym w celu omówienia i podjęcia działań zapobiegających dalszym tego typu zachowaniom,
- powstrzymywania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych.

W programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową mogą uczestniczyć osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień.

Formy i metody pracy

Program składa się z części: psychologicznej i terapeutycznej prowadzonych jako sesje indywidualne i grupowe. Łączny czas zajęć to 60 godzin. Przerwy między kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż tydzień. Grupy powinny liczyć pomiędzy 5 a 15 uczestników. Grupy w programach mają charakter zamknięty. Niemniej zasada dołączania kolejnych uczestników powinna obowiązywać do drugiego, trzeciego spotkania. W kolejnych spotkaniach nie należy wprowadzać nowych uczestników. Grupa może mieć charakter koedukacyjny, co jest korzystne ze względu na możliwość poznawania podczas pracy perspektywy innej płci.

Sesje indywidualne:

Uczestnik zapoznaje się z celami i przebiegiem programu. Prowadzący zaznajamia się z sytuacją rodzinną i prawną przystępującego do programu. Uczestnik podpisuje zgodę na aktywne uczestnictwo w sesjach grupowych oraz podpisuje oświadczenia.

Blok psychologiczny- konspekt:

- Pogłębienie wiedzy o sobie, podtrzymanie pozytywnych zmian, które zaszły po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego.
- Sposoby radzenia sobie ze stresem.
- Ćwiczenia dot. asertywności, umiejętności prawidłowej komunikacji, sposoby radzenia sobie ze stresem i problemami.
- Identyfikacja swoich potrzeb, praca na zasobach.

Blok terapeutyczny- konspekt:

- Uczestnicy skupiają się nad swoimi sprawami.
- Sposoby rozpoznawania swoich potrzeb.
- Wskazanie jak uczestnicy mogą inaczej funkcjonować w środowisku rodzinnym.
- Jak radzić sobie z emocjami i uczuciami.

Konstruktywne wsparcie uczestników, realne rozwiązania na przyszłość.

Zakończenie Programu

Uczestnik ukończy program, gdy weźmie udział w minimum 70% spotkań oraz osiągnie cele tj.:

- Powstrzyma się przed dalszym stosowaniem przemocy,
- Nabył umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,
- Wykształcił umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie,
- Uzna swoją odpowiedzialność za stosowanie przemocy,
- Zdobędzie i poszerzy wiedzę na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,
- Nabędzie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,

- Uzyska informację o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Po ukończeniu zajęć, uczestnik otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu Programu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach.

Monitoring

Realizator rozpoczyna monitoring zachowania uczestników już w trakcie trwania programu. Podczas przebiegu zajęć zaprasza się osoby dotknięte przemocą ze strony uczestnika i udziela się informacji o możliwości uzyskania wsparcia, poradnictwa. Kontakt z osobami pokrzywdzonymi odbywa się przy przestrzeganiu bezpieczeństwa tych osób tj. spotkania odbywają się w innym dniu niż zajęcia korekcyjno-edukacyjne. Forma kontaktu jest dopasowywana do osób dotkniętych przemocą tj. kontakt osobisty w siedzibie PCPR, bądź kontakt telefoniczny.

Realizator do 3 miesięcy po ukończeniu spotkań kontaktuje się z podmiotami, które kierowały sprawców.

Monitoring może trwać do 3 lat, intensywność działań monitorujących zależne jest od realizatora.

Finansowanie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. Środki na realizację powyższego zadania zapewnia budżet Państwa.